Behandeling

Cyclofosfamide (Endoxan®) infuus bij nierziekten

Bij een ontsteking in de nieren kan de arts starten met cyclofosfamide.

Bij patiënten met een ontsteking van de nieren is er een fout in het afweersysteem ontstaan waardoor er sprake is van een afweerreactie tegen het eigen lichaam (auto-immuunaandoening). Dit kan in verschillende plaatsen van het lichaam gebeuren. Niet alleen de nieren maar ook de longen, gewrichten, hersenen, zenuwen, bijholten en/of de huid kunnen betrokken zijn.

(073) 553 30 71
Maandag t/m vrijdag 8.30 – 12.00 uur en van 13.30 - 16.30 uur

Hoe verloopt de behandeling?

Hier vindt u alle belangrijke informatie over uw behandeling

Wat is cyclofosfamide?

Cyclofosfamide is een medicijn dat de afweer van uw lichaam tijdelijk remt. Cyclofosfamide helpt om ontstekingen in uw lichaam te verminderen. Dit soort medicijnen noemen we immunosuppressiva.

Cyclofosfamide stopt de groei van cellen en dood snelgroeiende (woekerende) cellen. Het wordt ook wel cytostaticum genoemd. Het medicijn wordt soms gebruikt als chemotherapie bij kanker. Maar bij ontstekingen van de nieren, huid of longen krijgt u een veel lagere dosering dan bij de behandeling van kanker.

Daardoor zijn de bijwerkingen meestal minder heftig en komen ze minder vaak voor. Dat is belangrijk om te weten, want de bijsluiter van de apotheek gaat mogelijk alleen over het gebruik van cyclofosfamide bij kanker. Die informatie kan dus anders zijn dan wat voor u geldt.

Voor welke aandoeningen wordt cyclofosfamide gebruikt?

Cylclofosfamide wordt gebruikt bij verschillende auto-immuunaandoeningen van de nieren. Bijvoorbeeld bij ontsteking van de nierfilters (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/nierfilterontsteking-glomerulonefritis) (glomerulonefritis) en bij ontsteking van de bloedvaatjes (vasculitis) in de nieren (en soms ook in de longen of huid). SLE (systemische lupus erythemadosis) en AAV (ANCA-geassocieerde vasculitis) zijn ook ziektebeelden waarbij cyclofosfamide wordt gebruikt.

Wat is het effect?

Het medicijn werkt niet direct. Het kan een aantal weken duren en soms langer voordat u het effect ervan merkt. Bij sommige mensen werkt het medicijn helaas niet of onvoldoende.

Gebruik

Infuus

- U krijgt cylclofosfamide toegediend via een infuus. Dit gebeurt 1 keer per 2 tot 3 weken.
- Dit gebeurt meestal op het Oncologisch centrum of de verpleegafdeling Oncologie of Longgeneeskunde. Soms wordt u op de verpleegafdeling opgenomen. U blijft dan een nacht in het ziekenhuis. Uw arts bespreekt dat met u.
- Voordat de verpleegkundige de cyclofosfamide toedient, krijgt u eerst een medicijn tegen misselijkheid. Zo nodig krijgt u na afloop van het infuus een extra recept mee voor tabletten tegen misselijkheid.
- Uw arts kijkt naar uw uw lengte, lichaamsgewicht en leeftijd om de dosering te bepalen.
- De verpleegkundige controleert voor, tijdens en na het inlopen van het infuus uw bloeddruk, pols en temperatuur.
- Het inlopen van het infuus met cyclofosfamide duurt ongeveer 30 minuten. De totale opname duur is ongeveer 1 tot maximaal 2 uur.

Veel drinken

Het is belangrijk dat u een paar dagen veel drinkt, meer dan 2 liter per dag. Begin hiermee de dag voor de toediening van cyclofosfamide, op de dag zelf en de dag daarna.

Als het u niet lukt om meer dan 2 liter te drinken overleg dan met uw arts. U krijgt dan mogelijk extra vocht via een infuus.

Bijwerkingen

In de bijsluiter van het medicijn vindt u een uitgebreid overzicht van alle bijwerkingen die kunnen voorkomen. Deze bijwerkingen zijn vooral beschreven als er een hoge dosering cyclofosfamide wordt gebruikt, bijvoorbeeld bij de behandeling van kanker. De dosering bij nierziekten (systeemziekten en auto-immuunziekten) is lager. Daardoor zijn de bijwerkingen ook minder en minder heftig dan hieronder (en in de bijsluiter) beschreven.

- Misselijkheid, braken en verminderde eetlust.
- Ontsteking van het mondslijmvlies.
- Infecties zoals verkoudheid en griep, gordelroos en urineweginfecties.
- Daling van het aantal bloedplaatjes. Hierdoor kunt u spontaan blauwe plekken en bloedneuzen krijgen. De arts laat daarom regelmatig uw bloed controleren.
- Koorts, griepachtige verschijnselen, hoofdpijn.
- Haaruitval. Dit probleem is is tijdelijk. Haargroei herstelt zich na dat de cyclofosfamide gestopt is.
- Menstruatiestoornissen: tijdens behandeling kan vermindering of uitblijven van de menstruatie voorkomen. De eisprong kan verstoord raken of uitblijven.
- Bij de man kan de productie en kwaliteit van de zaadcellen (sterk) afnemen.
- Blaasontsteking of bloed in de urine. Om dit te voorkomen moet u tijdens de behandeling veel te drinken, ongeveer 2 tot 3 liter vocht per dag.
- Verhoogde kans op bepaalde vormen van kanker, zoals blaaskanker.
- Lever- of nierfunctiestoornissen. Uw arts controleert uw bloed regelmatig hierop.
- Tijdens het inlopen van het infuus kan een overgevoeligheidsreactie optreden. Als u last krijgt van kortademigheid, ernstige duizeligheid, licht gevoel in het hoofd, koude rillingen, zwelling van de lippen, huiduitslag of jeuk, moet u dit meteen laten weten aan de verpleegkundige. Zo nodig dienen we het medicijn langzamer toe, stoppen we de toediening, of krijgt u een medicijn om de overgevoeligheidsreactie te stoppen.
- Allergieën en overgevoeligheidsreacties kunnen voorkomen zowel bij de tabletten als bij het infuus. Bij nieuwe huidafwijkingen, koorts of benauwdheidsklachten adviseren we u om zo snel mogelijk te bellen nemen naar uw behandelend arts of huisarts.

Bloed- en urinecontrole

Het controleren van uw bloed en urine is belangrijk als u cyclofosfamide krijgt via een infuus krijgt.

- 10 tot 14 dagen na het infuus laat u uw bloed en urine controleren.
- Het bloed- en urineonderzoek kunt u ook bij een prikpost van het Jeroen Bosch Ziekenhuis bij u in de buurt laten doen. U krijgt de aanvraagformulieren mee naar huis.
- Met de uitslag van het bloed- en urineonderzoek bepaalt uw arts de dosering van het volgende infuus. Zonder deze uitslag kan uw behandelend nefroloog het volgende infuus niet veilig voorschrijven.

Waar moet u op letten?

Andere medicijnen

- Cyclofosfamide mag niet zomaar samen gegeven worden met sommige medicijnen.
- Bepaalde medicijnen kunnen de bloedspiegels van cyclofosfamide en/of sommige bijwerkingen ervan beïnvloeden, als deze tegelijk worden gebruikt.
- Cyclofosfamide kan ook de werking en bijwerkingen van andere medicijnen beïnvloeden.
- Vertel het uw behandelend arts als u behandeld wordt met cyclofosfamide.
- Overleg met uw eigen arts als er iets verandert in de medicijnen die u gebruikt.

Maatregelen bij het gebruik van cyclofosfamide

Uit onderzoek blijkt dat cytostatica zoals ook cyclofosfamide schadelijk kunnen zijn voor gezonde mensen. Vooral mensen die vaak in aanraking komen met deze medicijnen lopen een risico, zoals verpleegkundigen. Zij nemen beschermende maatregelen, zoals het dragen van handschoenen en schort.

De risico’s voor mensen in uw omgeving zijn heel klein. Toch zijn er een aantal zaken waar u rekening mee kunt houden.

- Tot 72 uur na toediening van cyclofosfamide kunnen resten van dit middel zitten in urine, ontlasting en braaksel.
- Wij adviseren u daarom om het toilet na gebruik 2 keer door te spoelen met een dicht deksel.
- Mannen krijgen het advies zittend te plassen.
- Was uw handen met water en zeep, nadat u de tabletten heeft ingenomen.

Alcohol

Alcohol kan sommige bijwerkingen van cyclofosfamide versterken. Overleg met uw behandelend arts of u met mate alcohol mag gebruiken.

Autorijden

- Sommige bijwerkingen van de behandeling met cyclofosfamide kunnen de rijvaardigheid en het veilig gebruik van machines beïnvloeden. Bespreek samen met uw arts of u veilig kunt rijden of machines gebruiken.
- Omdat u op de dag van het infuus misselijk kunt worden is ons advies om na de behandeling niet zelf naar huis te rijden. Regel daarom iemand die u naar huis kan brengen.
- Soms is er een mogelijkheid om het vervoer vergoed te krijgen. Neem contact op met uw zorgverzekeraar of dit voor u geldt. U kunt daar ook het formulier 'vergoeding ziekenvervoer' aanvragen.

Operaties en (tandheelkundige) ingrepen

- Overleg met uw arts of het nodig is cyclofosfamide tijdelijk te onderbreken als u een ingreep krijgt.
- Meldt bij uw (tand)arts dat u cyclofosfamide gebruikt, zodat deze zo nodig maatregelen kan nemen.
- Bespreek met uw arts wanneer de ingreep het beste kan gebeuren, voor of na het infuus.
- Het is belangrijk dat u ervoor zorgt dat uw tandvlees gezond blijft. Dit omdat er zweertjes en infecties kunnen ontstaan.

Reizen

Overleg met uw behandelend arts of en hoe u mag reizen. Als u naar het buitenland gaat, neem dan een medicijnpaspoort mee. Denk eraan dat u hier op tijd naar vraagt bij uw apotheek.

Vaccinaties

- Omdat u een nierziekte heeft en daarvoor afweerremmende medicijnen gebruikt, adviseren wij u om ieder jaar de griepprik te halen bij uw huisarts.
- Heeft u een andere vaccinatie nodig, overleg dan altijd van tevoren met uw nefroloog, huisarts of apotheek.
- Heeft u plannen om een verre reis te maken? Bespreek dit dan voor het starten van cyclofosfamide met uw behandelend arts. Bepaalde vaccinaties werken namelijk minder goed tijdens het gebruik van cyclofosfamide.
- Wij raden de vaccinatie met een verzwakt levend vaccin af tijdens het gebruik van cyclofosfamide. Bijvoorbeeld vaccinaties tegen bof-mazelen-rode hond (BMR), gele koorts, oraal poliovaccin, oraal tyfusvaccin of BCG.

Vruchtbaarheid, zwanger worden en borstvoeding

- Cyclofosfamide mag niet worden gebruikt tijdens de zwangerschap of het geven van borstvoeding!
- Zowel aan mannen als aan vrouwen wordt geadviseerd om tijdens de behandelperiode voor betrouwbare anticonceptie te zorgen.
- Na het stoppen van de behandeling kan cyclofosfamide nog een lange tijd doorwerken. Overleg daarom met uw arts hoelang u de anticonceptie moet doorgebruiken.
- Wanneer u onverwacht zwanger bent, neem dan meteen contact op met uw arts. Cyclofosfamide kan namelijk schadelijk zijn voor het ongeboren kind
- Cyclofosfamide kan de zaad- en eicelproductie beïnvloeden en soms leiden tot blijvende onvruchtbaarheid.
- Heeft u in de toekomst nog een kinderwens? Overleg dit dan meteen met uw arts. Afhankelijk van de te geven dosis en de ernst van de ziekte kan uw arts u doorverwijzen naar een gynaecoloog voor het invriezen van sperma/eicellen.
- Seksualiteit: het is niet bekend of en in welke mate cyclofosfamide wordt opgenomen in sperma of het slijmvlies van de vagina. Gebruik de eerste 72 uur na het gebruik van cyclofosfamide daarom bij het vrijen een condoom.

Zonlicht en UV-straling

Beperk tijdens het gebruik van cyclofosfamide de blootstelling aan zonlicht en UV-straling door het dragen van beschermende kleding en/of het gebruik van zonnebrandcrèmes met een hoge beschermingsfactor (factor 30 of hoger). Wij raden u af om onder de zonnebank te gaan.

Vragen

Heeft u nog vragen?

Als u nog vragen heeft kunt u bellen naar de polikliniek Nefrologie, telefoonnummer (073) 553 30 71.

Praktische tips

Wat neemt u mee?

Bij iedere afspraak in het ziekenhuis neemt u mee:

- een geldig identiteitsbewijs
- uw Actueel Medicatie Overzicht (AMO).

Hier vindt u meer informatie (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/wat-neemt-u-mee) over wat u moet meenemen.

Afspraak op onze locatie in 's-Hertogenbosch, Boxtel, Drunen, Rosmalen of Zaltbommel? Meld u eerst digitaal aan. Lees hier (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/aanmelden) hoe dit werkt.

Opleidingsziekenhuis

In het JBZ leiden we verpleegkundigen, coassistenten, artsen en andere zorgverleners op. Dit betekent dat bij uw afspraak soms meerdere zorgverleners aanwezig zijn. En het kan zijn dat u onderzocht of behandeld wordt door een zorgverlener in opleiding (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/opleidingsziekenhuis-met-wie-heeft-u-een-afspraak). Deze zorgverlener werkt altijd onder supervisie van een gekwalificeerde zorgverlener.

MijnJBZ

Via MijnJBZ (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/mijnjbz) kunt u zelf een deel van uw persoonlijke en medische gegevens inzien die in het JBZ over u bekend zijn. Dit is mogelijk door in te loggen via mijnjbz.nl of via de MijnJBZ-app: HiX Patiënt (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/mijnjbz/meer-informatie-over-mijnjbz/mijnjbz-app-hix-patient).

Bekijk uw zorgverzekering

Controleer zelf vóór een afspraak in het JBZ of uw zorg wordt vergoed:

- Bekijk hier (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/tarieven) met welke zorgverzekeraars het JBZ een contract heeft.
- Het hangt ook af van uw polis of uw zorgverzekeraar alle zorg volledig vergoedt.
- Onze zorg valt voor volwassenen onder het wettelijk eigen risico. Dit betekent dat u ieder jaar eerst een bedrag zelf moet betalen, voordat uw zorgverzekeraar kosten gaat vergoeden.

Gegevens delen

Wilt u dat zorgverleners buiten het Jeroen Bosch Ziekenhuis uw medische gegevens kunnen inzien? Dan moet u het JBZ toestemming geven (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/gegevens-delen) om uw gegevens beschikbaar te stellen.

Betrokken afdelingen

Nefrologie, polikliniek (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/nefrologie-polikliniek)

Code INT-202

Copyright 2026 Jeroen Bosch Ziekenhuis